

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح بند (۳) ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات
شوراهای اسلامی کشور»

مقدمه

میزان شفافیت و نظارت بر انتخابات از مهمترین معیارهای سلامت آن است. جلوگیری از حضور نامزدهایی که به نحوی بتوانند در مرحله اجرا یا نظارت بر انتخابات، اعمال نفوذ کرده یا احتمالاً آن را مخدوش نمایند، خود از جمله مواردی است که می‌تواند به سلامت انتخابات کمک نماید و میزان اعتماد رأی‌دهندگان را افزایش دهد. یکی از این موارد استعفای مقامات اجرایی متنفذ در حوزه‌های انتخابیه است. در برخی کشورها که حسابرسی بسیار دقیقی از نامزدها و حساب‌های مالی و بانکی آنها می‌شود، شمار افرادی که ضروری است استعفا دهند، بسیار اندک است و بالعکس در کشورهایی که نظارت بر امور مالی نامزدها نمی‌شود، بالتبع نیاز به استعفای نامزدها، بسیار زیاد بوده و حتی به مقامات اجرایی غیرمتنفذ نیز اشاعه می‌یابد.

مشخصات طرح

دوره نهم - سال سوم

شماره ثبت:
۵۵۵

طراحان محترم در این طرح معتقدند دهیاران و شاغلین دهیاری به واسطه مقام شغلی‌شان و برای جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی لازم است قبل از نامزدی برای عضویت در شورای روستا استعفا بدهند و به نظر آنها این امر در قانون موجود است، اما ابهام در آن باعث شده است عده‌ای از دهیاران استعفا ندهند.

شماره چاپ:
۱۳۶۵

با توجه به ابهام مطروحه ذیل بند «۳» ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور که بیان می‌دارد: «...دهیاران و شاغلین دهیاری از عضویت در شورای اسلامی شهر محل خدمت محرومند...» این استنباط وجود دارد که دهیاران و شاغلین دهیاری صرفاً از عضویت در شورای اسلامی شهر محل خدمت محرومند و از عضویت در شورای اسلامی روستای محل خدمت خود محروم نیستند.

تاریخ چاپ:
۱۳۹۴/۱/۱۸

طرح اصلاح بند «۳» ماده (۲۸) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور پس از تعمیم محرومیت دهیاران و شاغلین دهیاری از عضویت در شورای اسلامی شهر و روستای محل خدمت به تصویب شورای عالی استان‌ها رسیده است و به منظور سیر مراحل تصویب به مجلس شورای اسلامی ارسال گردیده است. اکنون به نظر می‌رسد تلاش طرح حاضر که از سوی شورای عالی استان‌ها ارائه شده است در این محدوده قرار گرفته و می‌تواند توجیه یابد. در ادامه به ارزیابی طرح می‌پردازیم.

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفاتر: مطالعات سیاسی
مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۶۰۱۴۲۴۱

ارزیابی طرح

طرح فوق بدون ارائه اطلاعات و ارقامی از میزان حضور دهیاران و یا شاغلین در دهیاری‌ها در انتخابات شوراهای اسلامی روستا و همچنین شمار و عناوین تخلفات صورت گرفته توسط دهیارانی که نامزد در انتخابات شده‌اند و میزان مشارکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا، به طرح موضوعی پرداخته که به زعم طراحان به دلیل ابهام در قانون است در حالی که در قانون ابهامی وجود نداشته و به صراحت، حضور دهیاران را در انتخابات شوراهای اسلامی شهر محل خدمتشان مشروط به استعفا نموده است.

تاریخ انتشار:
۱۳۹۴/۲/۱۵

از آنجا که محرومیت دهیاران و شاغلین در دهیاری زمینه را برای کاهش ثبت نام‌کنندگان و سرانجام کاهش مشارکت عامه مردم در انتخابات فراهم می‌سازد، مغایر بند «۸» اصل سوم قانون اساسی است. چه بسیار روستاهایی در سراسر کشور وجود دارد که به دلیل نبود و یا کمبود نامزدهای واجد صلاحیت انتخاباتی، نیازمند ثبت نام دهیاران و شاغلین دهیاری‌ها به‌منظور برگزاری انتخابات هستند. طرح فوق این امکان و این احتمال را تقویت می‌سازد که عدم حضور و ثبت نام دهیاران و شاغلین دهیاری‌ها در روستاها روند برگزاری انتخابات در روستاهای کشور را با مشکل مواجه سازد. لذا چنانچه طراحان این طرح (اعضای شورای عالی استان‌ها) با داشتن اطلاعات و آماری به این نتیجه رسیده‌اند که با استعفای دهیاران میزان شفافیت و نهایتاً سلامت انتخابات افزایش می‌یابد و از سوی دیگر مشارکت انتخاباتی نیز گسترش می‌یابد، می‌توان این اصلاح قانونی را تأیید نمود، در غیر این صورت موضوع جای بحث دارد. به‌ویژه این که مجمع تشخیص مصلحت در تصویب سیاست‌های کلی انتخابات به‌دنبال محدود کردن داوطلبان مشمول استعفا به مجریان و ناظرین در انتخابات است.

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه محرومیت دهیاران و شاغلین دهیاری‌ها از عضویت در شوراهای اسلامی روستای محل خدمت، موجبات کاهش مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی‌شان را رقم می‌زند، طرح فوق مغایر اصل سوم قانون اساسی است. چه‌بسا قانونگذار به‌صورت آگاهانه و عمدانه در قانون فعلی به دهیاران و شاغلین دهیاری‌ها اجازه داده است که به عضویت شوراهای اسلامی روستای محل خدمت درآیند و محروم ساختن آنها مشکلاتی را برای روستاها به‌دنبال داشته باشد. مجمع تشخیص مصلحت نیز در تصویب سیاست‌های کلی انتخابات به‌دنبال محدود کردن داوطلبان مشمول استعفا به مجریان و ناظرین در انتخابات است.

در صورتی که بر محرومیت دهیاران و شاغلین دهیاری از عضویت در شوراهای اسلامی روستای محل خدمت نیز اصرار وجود دارد، پیشنهاد می‌گردد که ضمن تفکیک دهیاران و شاغلین دهیاری‌ها، صرفاً این محرومیت به دهیاران تسری یابد و نه شاغلین دهیاری‌ها.

